Kawalerowie Orderu Virtuti Militari z Ziemi Przemęckiej - 4

KOWAL Z RADOMIERZA

Najwyższym polskim odznaczeniem jest Order Virtuti Militari. Mało kto z nas wie, że order ten nadany został siedmiu zasłużonym mieszkańcom Ziemi Przemęckiej. W cyklu artykułów Antoniego Fornalskiego przybliżymy ich życiorysy. Dziś biogram czwartego z odznaczonych - Jana Kaczora.

Order Virituti Militari (z łac. cnocie wojskowej - męstwu wojennemu), najwyższe i najstarsze polskie odznaczenie wojskowe (drugie w Europie po austriackim Orderze Marii Teresy), które było nadawane za wybitne czyny wojenne. Zostało ustanowione przez ostatniego króla Polski Stanisława Augusta Poniatowskiego w 1792 r. na pamiątkę zwycięskiej bitwy naszych wojsk z Rosjanami pod Zieleńcami na Wołyniu .

Początkowo odznakami orderu były złote i srebne medale z monogramem króla „S.A.R" (Stanislaus Augustus Rex – Stanisław August Król) i napisem na stronie odwrotnej – VIRTUTI MILITARI.

Pierwszymi kawalerami Orderu Virtuti Militari zostali książę Józef Poniatowski i gen. Tadeusz Kościuszko.

Następnie medale zastąpiono krzyżami z podziałem na pięć klas: kl. I – Krzyż Wielki z Gwiazdą, kl. II - Krzyż Komandorski, kl. III – Krzyż Kawalerski; kl. IV – Krzyż Złoty, kl. V – Krzyż Srebrny.

W okresie rozbiorów order był likwidowany przez wrogów kraju i odradzał się jak Feniks z popiołów. Ustawą Sejmu RP z 1 sierpnia 1919 r., został restytuowany.

Pierwszymi mieszkańcami ziemi przemęckiej, którzy otrzymali ten zaszczytny tytuł Kawalera Orderu Virtuti Militari za bohaterskie czyny w wojnie polsko – bolszewickiej 1919 – 1921, byli: płk Stanisław Siuda, mjr Józef Wróblewski, Józef Józefowski, Jan Kaczor, Józef Tomys, Ludwik Tyliński i Bronisław Wyrwa.

Jan Kaczor (1895 - 1972)

Urodził się 7 czerwca 1895 r. w Górsku, (daw. pow. babimojski) w rodzinie robotnika Jana i Franciszki z Wojtkowskich. Miał pięcioro rodzeństwa: siostrę Agnieszkę (po mężu Błaszkowska) i czterech braci : Romana i Józefa (zginęli na froncie zachodnim pod Verdun w 1917 r.), oraz Walentego i Michała (zmarli zaraz po urodzeniu). Po ukończeniu szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości terminował w zawodzie kowalskim u mistrza Franciszka Dekierta w Brennie. Dyplom czeladniczy uzyskał 20 grudnia 1912 r. po złożeniu egzaminu państwowego przed Komisją Urzędu Rzemiosła we Wschowie. Pierwszą pracę otrzymał w warsztacie kowalskim u Franciszka Bednarczyka w Radomierzu. Zaprzyjaźnił się z córką swego pracodawcy – Jadwigą, przyszłą żoną.

15 maja 1915 r. został powołany do wojska niemieckiego. Służył w kompanii karabinów maszynowych. 24 stycznia 1919 r. w stopniu st. szeregowego zdemobilizowany z wojska wrócił do rodziny. Kilka dni później, 7 lutego 1919 r. wstąpił jako ochotnik do miejscowego oddziału powstańczego – kompanii przemęckiej, dowodzonej przez ppor. Józefa Wróblewskiego, nauczyciela z Radomierza. Uczestniczył w walkach o Kaszczor, Wieleń, Gołanice i Trzebinie.

Po zakończeniu Powstania Wielkopolskiego jako żołnierz 60 Pułku Piechoty brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, dochodząc ze swoją jednostką aż do Kijowa w dniu 8 maja 1920 r. W czasie odwrotu naszych wojsk przed napierającą nawałnicą bolszewicką, wykazał się szczególną odwagą i męstwem w bitwie pod Bobrujskiem nad Berezyną na początku lipca 1920 r. W brawurowym samodzielnym ataku zdobył kulomiot wroga z którego potem skutecznym ogniem likwidował bolszewików nacierających na jego oddział. Za ten bohaterski czyn został odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari V klasy (nr 4216). W sierpniu 1920 r. uczestniczył w słynnej bitwie warszawskiej zwanej „Cudem nad Wisłą„ . Następnie brał udział w pogoni za uciekającymi żołnierzami sowieckimi na północ aż do granicy z Prusami Wschodnimi. W połowie grudnia 1920 r. przybył ze swym pułkiem do stałego miejsca zakwaterowania w Ostrowie Wlkp. 31 grudnia 1920 r. w stopniu kaprala został przeniesiony do rezerwy.

26 stycznia 1921 r. poślubił Jadwigę Bednarczyk i zamieszkał w Radomierzu pomagając teściowi w prowadzeniu

warsztatu kowalskiego. Uczestniczył aktywnie w życiu lokalnej społeczności. W 1926 r. został pierwszym prezesem utworzonego w swojej miejscowości Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół". Będąc kowalem przyczynił się do wykonania kutej bramy wjazdowej do kościoła farnego w Przemęcie. W czasie II wojny światowej, jako b. Powstaniec Wielkopolski ukrywał się przed Niemcami w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu nad swoją kuźnią.

Od 1930 r. był członkiem Banku Ludowego w Przemęcie. Od 10 marca 1938 r. z kolei współtworzył jego komisję rewizyjną. W dniu 4 kwietnia 1945 r. został członkiem nowo wybranej rady nadzorczej. Kilka miesięcy później, 25 listopada wszedł w skład nowo mianowanej 6-osobowej Rady Parafialnej parafii Przemęt. W tymże w 1945 r., zaraz po wyzwoleniu został radnym Gminnej Rady Narodowej w Mochach oraz przewodniczącym Rady przez I kadencję. Cieszył się szacunkiem i zaufaniem środowiska, w którym żył.

Zmarł 30 maja 1972 r. Spoczywa na cmentarzu przy kościele św. Piotra w Przemęcie. Z żoną Jadwigą Bednarczyk miał dzieci: Marię (1922-1989, po mężu Anglart), Jana (1925-1997), Janinę (1926-1984) i Władysława (1928-1985).

Był również odznaczony Krzyżem Walecznych (1921), Medalem Pamiątkowym „Za Wojnę 1918-1921" (1924), Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym (1958), Odznaką Pamiątkową „ Grupy Leszno" i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1969). Ponadto za udział w Powstaniu Wielkopolskim uchwałą Rady Państwa został mianowany podporucznikiem.

Antoni Fornalski